

Náttúrufræðistofnun Íslands
b/t Borgþór Magnússon
Urriðaholtsstræti 6-8
210 Garðabær

31. maí 2019
UST201904-324/P.V.B.
09.05.01

Efni: Faraleyfi til Surtseyjar-líffræðileiðangur 2019

Umhverfisstofnun hefur móttakið umsókn Borgþórs Magnússonar, Náttúrufræðistofnun Íslands, dagsett 30. apríl 2019, um faraleyfi til Surtseyjar 15.-18. júlí 2019.

Surtsey er friðlýst sem friðland sbr. auglýsing nr. 50/2006. Óheimilt er að fara í land í Surtsey nema með skriflegu leyfi Umhverfisstofnunar. Heimilt er að veita leyfi til ferða út í Surtsey til rannsókna og verkefna sem tengjast þeim.

Lýsing verkefnis:

Um er að ræða árlegan leiðangur líffræðinga til Surtseyjar til að sinna rannsóknum og vöktun á lífríki. Í ferðinni verður unnið að mælingum á gróðurreitum og athugunum á plöntum og fuglum, kortlagning á útbreiðslu háplantna, söfnun og rannsóknar á skordýrum auk lífeðlisfræðilegar mælingar á virkni vistkerfa. Er um að ræða áframhaldandi vöktun sem hefur verið í gangi undanfarin ár. Ný verkefni sem farið verður í eru rannsóknir á áhrifum manna í Surtsey, rask og aðborin efni, m.a. plasmengun í fjörum og jarðvegi ásamt skráningu og staðsetningu örnefna í Surtsey. Fara þessar rannsóknir fram á tímabilinu 15.-18. júlí 2019. Starfsmenn veðurstofnunar munu einnig vera með í för til að sinna viðhaldi á veðurstöð en þeir fara í land 16. júlí. Leitað verður til Landhelgisgæslunnar um flutning með þyrlu eins og undanfarin ár eða til aðila á Heimaey ef um bátsferð yrði að ræða.

Áhrifamat:

Umhverfisstofnun metur leiðangurinn ekki líklegan til að hafa neikvæð áhrif á verndargildi svæðisins. Um er að ræða árlegan leiðangur vísindamanna sem sinna vöktun á svæðinu. Einn megintilgangurinn með friðun eyjarinnar er að eyjan fái að þróast án afskipta mannsins og eru rannsóknirnar nauðsynlegar til að hægt sé að fylgjast með þróun eyjarinnar.

Skilyrði:

Umhverfisstofnun veitir fyrir sitt leyti leyfi fyrir leiðangri líffræðinga til Surtseyjar sbr. lýsingu hér að ofan 15.-18. júlí 2019 að uppfylltum eftirfarandi skilyrðum:

- Fararleyfið fyrir eftirtalda aðila:
 - Borgþór Magnússon, Náttúrufræðistofnun Íslands, leiðangursstjóri, mælingar á gróðurreitum og athuganir á plöntum og fuglum.
 - Pawel Wasowicz, Náttúrufræðistofnun Íslands, kortlagning á útbreiðslu háplantna og landnámi nýrra tegunda.

- Erling Ólafsson, Náttúrufræðistofnun Íslands, söfnun og rannsóknir á skordýrum og fuglum.
 - Matthías Alferðsson, Náttúrufræðistofnun Íslands, söfnun og rannsóknir á skordýrum.
 - Bjarni Diðrik Sigurðsson, Landbúnaðarháskóli Íslands, lífeðlisfræðilegar mælingar á virkni vistkerfa.
 - Vilhjálmur S. Þorvaldsson, Veðurstofa Íslands, viðhald á veðurstöð.
 - Ágúst Gunnlaugsson, Veðurstofa Íslands, viðhald á veðurstöð.
 - Þóra Pétursdóttir, UiT The Arctic University of Norway, áhrif manna í Surtsey, rask og aðborið efni, m.a. plastmengun á fjörum og í jarðvegi.
 - Birna Lárusdóttir, Árnastofnun, skráning og staðsetning örnefna í Surtsey.
- Takmarka skal þann tíma sem dvalið er á svæðinu eins og kostur er.
 - Hafa skal þetta bréf með í för á meðan verkefninu stendur og kynna fyrir starfsfólki þau skilyrði sem fylgja leyfinu, áður en undirbúningur og vinna hefst.
 - Tilkyнна skal til starfsmanns Umhverfisstofnunar á svæðinu hvenær brottför er til Surtseyjar með að minnsta kosti tveggja sólarhringa fyrirvara.
 - Umhverfisstofnun skal tilkynnt um öll frávik við áður útgefna verkefnalýsingu, og eins ef breyting verður á tímasetningu verkefnis eins fljótt og auðið er.
 - Virða skal umgengnisreglur sem gilda um svæðið.
 - Leiðangursmenn skulu gæta þess að hreinsa allan fatnað og farangur áður en lagt er af stað til að tryggja að engar lífverur, plöntuhlutar og jarðvegur berist til Surtseyjar til að tryggja að landnám/þróun lífs eigi sér stað án tilstuðlan mannsins. Er það á ábyrgð leiðangursstjóra að tryggja að allir leiðangursmenn viti af þessu og sjái til þess að það sé gert.
 - Ef í ljós kemur að hreinsun fatnaðar og/eða búnaðar er ábótavant getur eftirlitsmaður farið fram á að búnaður sé skilinn eftir, frestað för þar til úrbætur hafa farið fram eða farið fram á að fararleyfi viðkomandi sé afturkallað.
 - Gæta verður þess að ganga vel um viðkvæma náttúru Surtseyjar þar sem bannað er að trufla dýralíf, raska jarðminjum og skerða gróður.
 - Gæta verður þess að allur farangur verði tekin til baka sem og allur sá úrgangur sem til fellur á meðan dvalið er í Surtsey.
 - Ekkert drykkjarvatn er í eyjunni og verða leiðangursmenn að flytja það með sér. Þá er þar engin salernisaðstaða.
 - Á meðan dvalið er í eyjunni ber leiðangursmönnum að hlíta fyrir mælum starfsmanns friðlandsins.
 - Ef upp koma álitamál um framkvæmdir sem tengjast verkefninu og frágang svæðisins skal hafa samband við Umhverfisstofnun í síma 591-2000.
 - Sýnataka í Surtsey er eingöngu fyrir þau verkefni sem talin er upp í verkefnalýsingu og óheimilt er að afhenda þriðja aðila sýnin í gróðaskyni.

Ef framkvæmdaraðili veldur náttúruspjöllum með framkvæmd í skilningi 87. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd getur Umhverfisstofnun t.d. lagt fyrir framkvæmdaraðila að afmá jarðrask og lagfæra gróðurskemmdir eða stöðvað framkvæmdir sbr. nánar XV. kafla laganna.

Ef umhverfisaðstæður á svæðinu breytast getur Umhverfisstofnun skv. 2. mgr. 89. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd breytt skilyrðum leyfis, bætt inn nýjum skilyrðum eða afturkallað leyfið til að koma í veg fyrir verulegt, ófyrirséð tjón á náttúru Íslands.

Umhverfisstofnun vekur athygli á því að í Verndar- og stjórnunaráætlun Surtseyjar sem samþykkt var 2014 fer Umhverfisstofnun fram á að þeir vísindamenn og fjölmiðlamenn sem fá leyfi til að heimsækja Surtsey skili niðurstöðum sínum/lokaafurð (skýrslum, greinum og myndefni) án endurgjalds til Umhverfisstofnunar þar sem þær kunna að nýtast til fræðslu og kynningar á friðlandinu. Miða skal við að afhending niðurstaða/lokaafurðar eigi sér stað eigi síðar en ári eftir að ferð er farin. Ef um er að ræða árleg vöktunarverkefni eða rannsóknarverkefni sem stendur yfir í meira en eitt ár skal skila inn framvinduskýrslu árlega.

Sé skilyrðum leyfis ekki fullnægt getur Umhverfisstofnun afturkallað leyfið skv. 1. mgr. 89. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd.

Með í för verður starfsmaður friðlandsins Daníel Freyr Jónsson.

Leiðbeiningar um hreinsun fatnaðar og búnaðar er að finna í fylgiskjali með bréfi þessu.

Virðingarfyllt

Kristín Linda Árnadóttir
forstjóri

Daníel Freyr Jónsson
sérfraeðingur